

VIRÁGZÓ ÜZLET

A SZÖVETSÉG AZ ÉLŐ TISZÁÉRT KIADVÁNYA

Természetkímélő gazdaságfejlesztés a Tisza mentén

Együttműködő partnereket keresünk!

Szövetség az Élő Tiszáért
5065 Nagykörű, Május 1. út 1., +36-56+36-56-543-004
titkar@elotisza.hu, www.elotisza.hu

SZÖVETSÉG AZ ÉLŐ TISZÁÉRT

Kik vagyunk és mit teszünk?

A Szövetség az Élő Tiszáért (SZÖVET) célja a Tisza folyó vízgyűjtőjén élők megélhetési lehetőségeinek javítása, árvízi és környezeti biztonságának növelése, a Tisza

ökológiai értékeinek megőrzése és gyarapítása, hogy e táj lakói jó életminőségben és biztonságban élhessenek. A Szövetség olyan gazdálkodási mintákat kíván elterjeszteni, melyek megvalósítják ember és folyó fenn tartható együttélését: a tájak adottságainak

megfelelnek, az élet gazdag változatosságát gyarapítják és a tájban élő emberek boldogulását segítik elő.

E cél megvalósítása érdekében a SZÖVET-et alapítók együttműködésre hívták a tiszai Alföld önkormányzatait, gazdálkodóit, a tudomány képviselőit, civil szervezeteket, illetve mindenkit, aki e térség felvirágzásáért tenni akar. Nem csak a Tiszáért és árteréért dolgozunk, de a mellékfolyók, így a Túr, a Szamos, a Kraszna, a Bodrog, a Hernád, a Sajó, a Körösök, a Maros, a Zagyva völgyeiben élőkért és az ott található természeti értékekért is. E természeti egységet, a tiszai Alföldet, Magyarország területének egyharmadát és a Kárpátok bérceinek vízválasztóján innen eső területeket – Széchenyi után – egységesen

Tiszavölgynek hívjuk. Ez a SZÖVET elsődleges működési területe.

A feladat nem kicsi: a térséget rendszeresen fenyegeti az árvíz, a belvíz, az aszály, veszélyben vannak természeti értékeink, de

az ország gazdasági, társadalmi szempontból legrosszabb helyzetű térségeit is itt találjuk. Jelentős a munkanélküliség, alacsonyok a jövedelmek. A falvak lakosságában egyre nagyobb arányban vannak az idősek, a fiatalok közül sokan elköltöznek. A kistele-

pülések intézményeit (óvoda, iskola, orvosi rendelő, posta) egyre több helyen szüntetik meg. Sok helyen felszámolták a vasúti közlekedést, számos helyen már a buszjáratot is.

Mindezek a problémák egymástól nem függetlenek. A SZÖVET olyan megoldásokat kíván kidolgozni és megvalósítani, amelyek képesek e gondokat egységesen kezelni.

A Tiszavölgy fejlődésének kulcsa az, hogy az itt élők a természet nyújtotta lehetőségekkel bölcsen gazdálkodjanak. Ez egyszerre hozhat jobb megélhetést, természeti értékeink gyarapítását, sőt segíthet a szélsőséges időjárás okozta nehézségek kiegyenlítésében. Egyesületünk nem csak elméletben, de a mindennapokban is segíteni igyekszik azért, hogy mindez ne álom, hanem valóság lehessen.

Érdekképviselő

Egyesületünk egyik fontos célja, hogy a magyar vidék, ezen belül a Tisza völgyének gondjaira felhívja a döntéshozók figyelmét. Fellépésünkkel biztosítani kívánjuk a térséget érintő állami programokban a természetkímélő gazdaságfejlesztés, különösen az ártéri tájgazdálkodás lehetőségeit. Annak érdekében, hogy a Tiszavölgyben élők fenntartható fejlesztéssel kapcsolatos elképzelései közül minél többet megismerhessünk, 2006. januárjában Tokajban rendeztünk konferenciát, közel 130 résztvevővel, a sajtó komoly érdeklődése mellett.

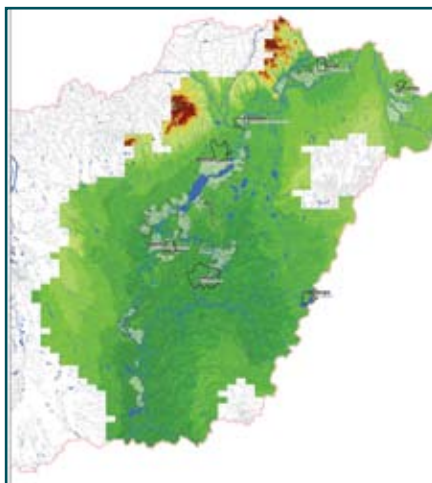
2006. március 10-én tettük közzé a Memorandum a Tiszáról című dokumentumot. A Memorandum kezdeményezői között találjuk a VTT Önkormányzati Tanácsot, mely a programmal érintett 42 önkormányzatot képviseli, a WWF Magyarországot, a Borsodi Mezőség Gazdakört és Aradi Csabát, a Debreceni Egyetem címzetes docensét. A Memorandumhoz 23 civil szervezet, 27 gazdálkodó, illetve gazdálkodó szervezet, 4 önkormányzati társulás, 31 önkormányzat, a tudomány 17 képviselője és 19 egyéni támogató csatlakozott. A Memorandum aláírói leszögezték: „Úgy ítéljük meg, hogy az árvízvédelmi, vidékfejlesztési és természetvédelmi prioritásokat egyforma súllyal kezelő komplex koncepció és az ezt lefektető jogszabályok lehetnek egyedül alkalmasak arra, hogy a

Tisza árterén élők számára a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése ne károkat okozzon, hanem hasznot hajtson. Elutasítunk minden olyan koncepciót, mely a három prioritás közül egynek (pl. árvízvédelem) rendeli alá a VTT megvalósítását.”

A SZÖVET és akciócsoportjai

A Szövetség az Élő Tiszáért (SZÖVET) 2006. június 29-én alakult meg Nagykörűben. Az alapításkor 38 fős taglétszám mára 120-ra emelkedett (jogi és természetes személyek). Tagjaink első sorban 7 Kistérségi Akciócsoportunk (KACS-ok) területéről kerülnek ki. A SZÖVET-nek

- a Beregben,
- a Bodroghözben,
- a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet környékén,
- a Borsodi Mezőségben,
- Nagykörűben és környékén,
- a Nagy-Sárréten (Túrkeve és környékén) és
- a Kis-Sárréten (Biharugra és környékén)

működnek akciócsoportjai. Az Akciócsoportok napi kapcsolatban állnak a helyi önkormányzatokkal, gazdálkodókkal, civil szervezetekkel. Tájgazdálkodási kezdeményezések megvalósításában, helyi termékek értékesítésében, pályázatok keresésében és elkészítésében segítenek az érdeklődőknek. A

beregi Akciócsoport adja ki az Ár-Tér című lapot, a nagy-sárrétiak a Kevi tájgazdálkodási hírmondót és a Nagy-sárréti hírmondót. A kis-sárrétiak gondozásában jelenik meg az Ugrai pillanatok. A SZÖVET 3000 példányban, negyedévente megjelenő lapja a Tiszavölgy. Az Akciócsoportok szervezésében 2007. őszén-telén gazdafórum sorozat indul, melyen bemutatjuk a gazdálkodók számára a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási lehetőségeket. Az érdeklődők számára pályázatok kidolgozásában is segíteni kívánunk.

Fontos, hogy a gazdálkodók naprakészek legyenek a támogatási lehetőségekkel kapcsolatban. 2007. szeptember 19-én elfogadták az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot (ÚMVP). A SZÖVET az anyag több mint egy éves egyeztetése alatt folyamatosan figyelemmel kísérte a Programot, több alkalommal szóbeli és írásbeli véleményt adott a kidolgozó Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

felé. Többek között ennek is köszönhetően a Program számos ponton kedvező irányba módosult. A SZÖVET állásfoglalásokat és javaslatokat fogalmazott meg a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésével (VTT) kapcsolatban is.

Tudományos munka

A SZÖVET a téma szakértőinek bevonásával kézikönyvet készít arról, hogy az ártéri tájgazdálkodás hogyan megvalósítható és hogyan tehető jövedelmezővé a XXI. század

Magyarországon. E könyv megjelenése 2008. elejére várható és terveink szerint hasznos segítséget jelent majd a tájhasználatváltás iránt érdeklődőknek. A Tiszavölgy problémái ugyanakkor nem elválaszthatók a magyar vidék problémáitól. A SZÖVET nem pusztán „a legmagyarabb folyó” mentének fejlesztéséért dolgozik, de a hazai vidék fenntartható fejlesztésével kapcsolatos állásfoglalás kidolgozásában is részt vett. „Az Országos Civil Fórum ajánlásai a vidékért”

című anyagot a 2007. június 15-én, Gödöllőn megtartott Arat a magyar című konferencián vitatták meg. A konferencia társszervezője a SZÖVET volt. Az Egyesület 2007. március 23-án Vidékgazdaságért rendezett konferenciáján neves előadók közreműködésével vitatta meg, hogy mire lenne szüksége a vidék gazdálkodóinak a jobb megélhetéshez.

Pénzbeli segítség

A SZÖVET megalakulását és munkáját segíti az „Élő Tiszáért” elnevezésű program

2008-ig. A 2005 végén indult, 1,1 millió dollár költségvetésű, hároméves programot a Környezetvédelmi Világalap forrásaiból (GEF) az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) támogatja. Társfinanszírozóként a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) segíti a munkát. A kivitelezéséért a KvVM Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkársága felelős, irodájának pedig a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság ad otthont. E program célja, hogy a biológiai változatosság megőrzését, gyarapítását szolgáló ártéri tájgazdálkodási rendszert tegye meghatározó gazdálkodási formává a Tisza vízgyűjtőjén. Célja tehát egybevág a SZÖVET céljaival. Az „Élő Tiszáért” Program a SZÖVET „saját lábra állását” támogatja 2007 őszéig a működési feltételek egy részének megteremtésével, a forráskeresésben, tanácsadással, és egyéb technikai segítségnyújtással.

Az „Élő Tiszáért” Program tette lehetővé a Biodiverzitás Pályázati Mikroalap meghirde-

tését 2006. decemberében. Az azóta lezárult és elbíralt támogatási lehetőség a SZÖVET hat Akciócsoportjának területén működő 50 egyéni gazdálkodó, illetve szervezet számára ítélt oda összesen közel 40 millió forintot. Egy-egy pályázó maximum 950 ezer forint összeget kaphatott. A támogatás segítségével a helyi, természetkímélő gazdálkodást elősegítő tevékenységek valósulhatnak meg. A Mikroalap a kis pályázati összegek ellenére óriási sikernek bizonyult a gazdálkodók körében és nagyon sok és kreatív projektötletet hozott felszínre. Ugyan a Mikroalap forráskerete kimerült, de a SZÖVET munkatársai dolgoznak azon, hogy a támogatási lehetőség újra meghirdethető legyen a közeljövőben. Ehhez forrásokat kell találnunk az Alap feltöltéséhez.

Piacépítés

Az ártéri tájgazdálkodás megvalósításának kulcsa, hogy jövedelmezővé tudjuk tenni. Ennek csak egyik fontos feltétele, hogy megfelelő támogatásokhoz lehessen jutni. Nélkülözhetetlen, hogy a megtermelt egészséges és finom élelmiszerek, az ügyes kezű kézművesek termékei jó áron eladhatók legyen. A SZÖVET munkatársai és Akciócsoportjai minden helyi termelő számára segítséget ajánlanak abban, hogy termékeik piacra juthassanak.

nak. Kapcsolatba lépünk azokkal a termelőkkel, feldolgozókkal, akik termékeik számára új piacokat keresnek. Piackutató, -építő munkánk első gyümölcssei érni kezdenek. Ősszel a SZÖVET segítségével bodrogközi méhészek által termelt méz értékesítése kezdődik meg. 2007. október 20-án nyílik meg Nagykőrűben a Tájbolt, melyben nem csak a környékről, hanem más tiszamenti tájakról is fognak termékeket árusítani.

A jelenleg hét kistérségre kiterjedő együttműködést bővíteni kívánjuk: a jó minőségű, egészséges, tájgazdálkodásból származó, tiszamenti termékeket forgalmazó hálózatot hozunk létre. A hálózat saját védjegy kialakítására is törekszik. Előkészületben van egy webáruház, mely a hálózat termékeit fogja forgalmazni. A hálózat távlati céljai között nem csupán a tej-, hús-, zöldség-, gyümölcs-termékek, téztafélék, magyar kézművestermékek forgalmazását tűzte ki célul, de a feldolgozásban, új termékek kifejlesztésében is lehetőséget lát. A feldolgozási és kereskedelmi rendszer fejlesztése révén elérhető nagyobb volumenű termékforgalom a költségek csökkentését és a partnerekkel a jobb alkupozíció elérését szolgálja. Az önkormányzatokkal ápolott jó kapcsolatok révén terveink között szerepel a közintézmények ellátása helyi termékekkel.

Befektetési lehetőségek

Tevékenységeink fejlesztéséhez további partnerekre, illetve tőkebevonásra lesz szükségünk. Elsősorban az alábbi területek dinamizálásához keresünk partnereket:

- Helyi termékek előállítás (mezőgazdasági termékek, helyben feldolgozott élelmiszeripari termékek, helyi alapanyagból készülő kézművestermékek).
- Kereskedelmi hálózatunk – felvásárlási

és logisztikai rendszer fejlesztéséhez.

- Egységes arculat, illetve védjegy kialakításához.
- Tájbolt-hálózat felállításához.
- A Mikroalap feltöltéséhez – ezzel új gazdálkodók vonhatók be a munkába.
- Termékfejlesztéshez – a felvásárolt nyers-termékek helyi feldolgozásához.
- Partnereink turisztikai szolgáltatásainak, kapacitásainak fejlesztéséhez.
- Hirdetési lehetőséget ajánlunk a helyi lapjainkban: a hét kistérségben megjelenő Tiszavölgyben; a Túrkevén és környékén terjesztett Kevi tájgazdálkodási hírmondóban; a Nagy-sárréti hírmondóban valamint a Biharugra környéki Ugrai pillanatokban.

Termékek

- Csak néhány a SZÖVET partnerei által előállított termékek közül, melyek piaca a kereskedelmi rendszer fejlesztésével növelhető:
- mangalica hústermékek,
- szürkemarha hústermékek,
- kecsketej, kecskesajt,
- ártéri gyümölcsösből származó aszalványok, lekvárok

- pálinkák,
- kerámiatermékek,
- bútorok,
- méz,
- népi motívumokkal készített terítők,
- fonott kosarak és egyéb termékek,
- szállásadás és falusi turizmus szolgáltatások (pl. hétvégi disznóvágás) a hét kistérség területén,
- ökoturisztikai szolgáltatások, természeti értékek bemutatása stb...

Miért érdemes együttműködni a SZÖVET-tel?

- Jó kapcsolatokat ápolunk hét tiszamenti kistérség önkormányzataival, gazdálkodóival, civil szervezeteivel – nagyszámú potenciális termelő, illetve fogyasztó érhető el viszonylag könnyedén.
- Megfelelő anyagi háttér esetén a hálózati kereskedelem új, eddig nem ismert útjait tárhatjuk fel – ezzel a helyi termelők és a befektetők is új piaci résekbe törhetnek be.
- Az egészséges biotermékek iránti kereslet dinamikusan növekszik a nemzetközi piacon és hazánkban is emelkedik.
- Az ártéri tájgazdálkodás súlyának nö-

velése érdekében rendszeres és intenzív a sajtójelenlétünk. Ennek előfutára a 2006. januári tokaji konferenciánk igen pozitív sajtóvisszhangja és a Tisza Memorandummal kapcsolatos 2006. március-áprilisi médiakampány.

- Tevékenységünk hozzájárul a természeti értékek megőrzéséhez és gyarapításához, de a tiszamenti élőik jövedelmét is növelheti.
- A kereskedelmi, feldolgozási tevékenység jól kapcsolható jövedelmező turisztikai tevékenységhez is.
- Programunk a hosszú távú fenntarthatóság üzenetét hordozza, jó reklámlehetőséget is jelent.

KAPCSOLAT:

Szövetség az Élő Tiszáért

5065 Nagykőrű, Május 1. út 1.

+36-56-543-004

titkar@elotisza.hu www.elotisza.hu

Kajner Péter

Szövetség az Élő Tiszáért, elnökségi tag

+36-30-545-3140

kajnerp@elotisza.hu

Barát József

Szövetség az Élő Tiszáért, elnökségi tag

+36-30-436-8390

barat@elotisza.hu

